

взаимоотношений между такими понятиями как: информационные технологии и кибербезопасность, устойчивое развитие, цепочка поставок и др.

Кокурхаева Р.М.-Б. и Гадзиева Е.Х., например, предлагают рассмотреть следующий алгоритм обеспечения экономической безопасности предприятия, представленный на рисунке 1.

Итак, стоит отметить, что ключевым моментом в процессе формирования механизма обеспечения экономической безопасности на промышленном предприятии является разработка превентивных мер, направленных на диагностику и прогнозирование ситуации.

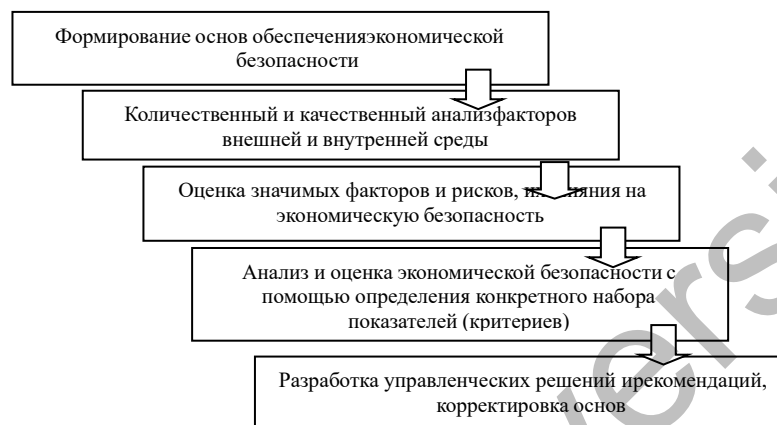

Рисунок 1 - Алгоритм обеспечения экономической безопасности предприятия
Примечание - составлено автором по источнику [3].

Главной задачей современного предприятия, стремящегося к повышению уровня экономической безопасности, является не работа по восстановлению утраченных функций, а недопущение негативных последствий, организация превентивных мер. Целью механизма обеспечения экономической безопасности является построение комфортных условий, создание социальной и политической стабильности, сохранение целостности, противодействие внутренним и внешним угрозам.

Литература

1. Основы экономической безопасности / Олейников Е.А. - М., «Интел-Синтез», 2013. - 288 с.
2. Британский международный стандарт (BS 65000:2014) «Руководство по обеспечению жизнеспособности организации (Guidance on organization resilience)» // <https://shop.bsigroup.com/ProductDetail?pid=000000000030258792>
3. Кокурхаева, Р.М.-Б. Разработка методологического инструментария оценки состояния экономической безопасности предприятия / Р.М.-Б. Кокурхаева, Е.Х. Гадзиева // Colloquium-journal. – 2020. – № 6 (58). – С. 108-112.

Боранбай С.Қ., 2 курс (Қарағанды Бөкетов университеті)

Болатбекова Д.Н., 2 курс (Ә.Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті)

Ғылыми жетекші – э.ғ.м., аға.оқытушы Тусупбаева Б.С.

ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ҒЫЛЫМИ-ИННОВАЦИЯЛЫҚ ЖӘНЕ БІЛІМ БЕРУ ҚЫЗМЕТІН БАСҚАРУ ТЕТІГІН ЖЕТІЛДІРУ

Қазақстан экономиканың нарықтық қатынастарға көшуіне байланысты менеджмент, менеджер ұғымдары енген болатын. Нарықтық экономикаға көшу жаңа типті басқару

кадрларын дайындау және олардың жаңаша ойлау қабілеттерін қалыптастыру қажеттілігін туындатты. Осы тұрғыдан алғанда, кадрларды кәсіби тұрғыдан, әсіресе, менеджмент саласына лайықты дайындау мемлекеттің ұзақ мерзімді экономикалық саясатының құрамдас бөлшегі болуы тиіс. Бұл мемлекеттің барлық аспектілерінің алдыға қадам басуының негізгі көзі болып табылады. Жоғарыдан дұрыс басқарылатын жүйе болатын болса, халықтың әлеуметтік-экономикалық жағдайы да жақсарады.

Менеджер қызметінің мақсаты – өндірістің экономикалық тиімділігін арттыру, прогресшіл техника мен технологияны енгізу, түрлі ресурстарды ұтымды пайдалана отырып, түсімді арттыру және тағы да басқа көздеген мақсаттарға жету барысында басты рөлдерде ойнайды. Менеджменттің әдіснамалық аспектілердің теориялық тұрғыдан талдап, оның Қазақстан жағдайындағы даму жолдарын қарастыратын шараларға елімізде баса мән берілуі керек деп есептеймін [1,36].

Осы тұрғыда менеджменттің еліміздегі даму барысына тоқталып өткеніміз жөн деп есептейміз. Еліміздегі менеджмент ұғымы қолда бар ресурстарды тиімді пайдалана отырып, мақсатқа жету жолында ұтымды шешімдер қабылдап, нәтижеге жету болып табылады. Қазіргі кездегі менеджмент жоспарлау қызметі мазмұнының өзгеруімен байланысты фактілерді жан-жақты зерттеуімен, кәсіпорындардың ойдағыдай іс-әрекетімен, басқаруды түпкі нәтижесіне қарай ұйымдастыруымен, дамыған теориясымен және маркетинг практикасымен, жаңа технологияны жасаумен, адам факторын жандандыратын шешімдер қабылдауымен сипатталады.

Ғылыми-техникалық, білім саласындағы әлеует кез-келген мемлекеттің ұлттық байлығының негізгі саласы. Барлық дамыған елдер тәжірибесі көрсеткендей экономикалық даму, көркеюдің негізгі жолы – ғылыми-техникалық және инновациялық даму саласына қолдау жасап, ұлттық экономиканың тиімділігі мен бәсекеге қабілеттілігін жоғарылатады. Сондықтан бүкіл дүние жүзіндегі табысты компаниялар инновациялық қызметтерді тиімді басқару мен ұйымдастыруға ерекше көңіл бөледі. Ал мемлекет өз тарапынан, ғылыми-техникалық және инновациялық даму саласына қолдау жасап, тиімді саясат жүргізіп отырады. Өйткені мемлекеттік инновациялық саясаттың негізгі мақсаты – ғылыми-техникалық жетістіктерді адам игілігі үшін пайдаланып, адамзат өмір сүру жағдайларын сапалы түрде жақсартуға бағыттайды. Ал бұл адамзат тіршілігі мен шаруашылығының негізгі басты мақсаты. Бұл әрекеттің бәрі белгілі бір жүйе, басқарушылықтың көмегімен жүзеге асады.

Қазір Қазақстан Республикасының ғылыми-техникалық зерттеулері мен инновациялық саласы қиындықтарға толы қалыптасу сатысында. Бірақ сол қиындықтарға қарамастан Қазақстан кәсіпкерлері шетел жаңалықтары мен ғылыми-техникалық жетістіктерін табысты түрде игеріп, оларды жоғарғы қарқынмен қызметтеріне енгізіп келеді. Әрине бұл инновациялар халықаралық технологиялық деңгейге көтерілуге мүмкіндік береді, бірақ сол ғылыми-техникалық жетістіктердің көбісі тек біз үшін ғана инновация, ал шетелдіктер үшін олар кешегі күн жаңалықтары. Сондықтанда шетел технологиясы мен техникасын игерумен қатар өз ұлттық ғылыми-техникалық әлеуетіміздің дамуына жағдай жасап, отандық ғалымдардың ғылыми жетістіктерін өндіріске енгізіп, оларды бағалай білуіміз керек. Қазақстан Республикасының инновация мәселелеріне деген қызығушылық ХХІ ғасырдағы әлеуметтік-экономикалық даму бірінші кезекте ғылыми-техникалық дамудың белсенділігі мен интеллектуалды өсу факторының кең қолданылуымен байланысты. Инновациялық үдеріс ғылымды, техниканы, өндірісті, кәсіпкерлікті, қаржы секторын, маркетингті және менеджментті біріктіреді. Инновациялық үдерісте әр түрлі сапалық және техникалық деңгейдегі мәселелер шешіледі [2, 56].

Экономиканы реформалау процесінде білім беру саласын дамытудың экстенсивті факторларымен ғана емес, сонымен қатар білім берудің сапалық деңгейін анықтайтын қарқынды факторлармен байланысты көптеген проблемалар туындады. Басқарудың жаңа жағдайларында оқытуды саралау және Демократияландыру, Білім беру мекемелерінің жаңа ұйымдық-құқықтық нысандарын және олардың коммерциялық қызмет бағыттарын дамыту үшін жаңа мүмкіндіктер пайда болды. Біздің елімізде жұмыс істейтін білім беру саласын

басқару тетігі қазіргі заманғы талаптарға сәйкес келетін материалдық-техникалық және қаржылық базаның болмауына байланысты осы қызмет саласын дамыту мәселелерін тиісті деңгейде шеше алмады.

Соңғы жылдардағы білім беру саласының сыни жағдайы, ең алдымен, сыртқы ақпараттық факторлардың әсерінен, нарықтық экономика жағдайларының белгісіздігінен, халықтың негізгі бөлігінің төлем қабілетсіздігінен, жүргізіліп жатқан реформалардың дәрменсіздігінен және т. б. елдегі және жекелеген өңірлердегі бюджеттік қаржыландыру үлесінің төмендеуі, және көбінесе оның толық болмауы білім беру саласын басқарудың тиімділігін арттыру проблемасын бірінші орынға қояды. Қазіргі менеджмент пен маркетингтің принциптері мен әдістері негізінде оның жұмыс істеуі мен даму механизмін жетілдіру арқылы. Бұл ретте білім беру саласын дамытуды басқару тетігін қайта құру негізіне басқарудағы жаңа ақпараттық технологиялар мен басқарушылық шешімдер қабылдау әдістерін пайдаланумен байланысты ішкі және сыртқы сипаттағы өзгерістерді есепке алуды көрсететін нарықтық ойлау қағидаттары негізделуге тиіс.

Білім беру саласына теріс әсер еткен нарықтық қатынастарға көшу осы қызмет саласының барлық аспектілеріне әсер етті, оқытушылардың материалдық қызығушылығы мен білім беру қызметтерінің сапасына әсер етті. Барлық оқу орындары нарықтық проблемалармен бетпе-бет келіп, оларды қабылдауға дайын болмады және, ең алдымен, мемлекет тарапынан әдістемелік және қаржылық қолдаудың әлсіреуіне байланысты. Ғылым мен техниканың дамуы, білім беру саласындағы нарықтық экономика субъектілері арасындағы экономикалық байланыстардың күрделенуі білім беру саласын дамытуды басқару тетігін жетілдіру мәселесін өзектендіреді және осы қызмет саласын дамытуды басқарудың жаңа тәсілдерін әзірлеу қажеттілігін алдын ала анықтайды.

Ел экономикасын дамытуда және оның өсуін қамтамасыз етуде қарастырылып отырған проблеманы шешудің маңыздылығы, сондай-ақ білім беру саласын дамытуды басқару тетігін жетілдіру процесін теориялық және әдістемелік қамтамасыз етудің жеткіліксіздігі әлі де шешімін таппаған, зерттеуді қажет ететін еліміздегі өзекті мәселелердің бірі.

Әдебиеттер

3. Менеджмент негіздері / Ахметов К.Ф., Сағындықов Е.Н., Байжомартов Ү.С., Жүнісов Б.А., Жұмаев Ж.Ж. – Ақтөбе - Орал, «А-Полиграфия», 2005 – 519б.

4. С. Т. Купешова К 85 Инновациялық менеджмент: Оқулық. Алматы: ЖСТТТ РПБК «Дэуір», 20 ТТ ж. - 202 бет.

5. <https://www.dissercat.com/content/sovershenstvovanie-mekhanizma-upravleniya-razvitiem-sfery-obrazovaniya>

Васильченко В.С., 4 курс (Карагандинский университет Букетова)

Научный руководитель – доктор PhD, ассоциированный профессор кафедры менеджмента
Ж.Г. Шугаипова

РАЗВИТИЯ МЕНЕДЖМЕНТА В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ И ПЕРСПЕКТИВЕ

Менеджмент играет важную роль в планировании и управлении деятельностью фирмы. Целью управления является достижение максимальной прибыли при минимальных затратах, учитывая постоянную изменчивость современного рынка. Управление производством на любом уровне является довольно сложной комплексной системой. Однако, достижение успеха в производственно-хозяйственной и коммерческой деятельности предприятия возможно только при условии высококвалифицированного управления всеми аспектами данной области.

Менеджмент можно рассматривать как "часовой механизм", который обеспечивает эффективное функционирование предприятия или фирмы. Он играет ключевую роль в